

Oekraïne en Timosjenko

Verschillende EU landen zijn van plan geen politieke vertegenwoordigers te sturen naar het EK voetbal dat in juni plaatsvindt in Oekraïne. Met deze boycot willen zij een politiek signaal afgeven tegen de ondemocratische ontwikkelingen in Oekraïne en de behandeling van de voormalige premier en oppositieleider Joelia Timosjenko in het bijzonder.

Timosjenko zit een gevangenisstraf uit van zeven jaar wegens machtsmisbruik. Europese politici menen dat deze straf politiek gemotiveerd is. Recentelijk werd bekend dat Timosjenko in hongerstaking was gegaan uit protest tegen haar behandeling in de gevangenis; zij zou door gevangenisbewaarders zijn geslagen. De behandeling van Timosjenko is geen incident. Veel minderheidsgroepen lijden onder het optreden van het steeds repressiever wordende regime in Oekraïne. Ook advocaten ondervinden moeilijkheden in het uitoefenen van hun werkzaamheden waardoor de rechtsstaat wordt ondermijnd.

Zo zijn Oekraïense advocaten het slachtoffer van (doods)bedreigingen, intimidatie en belemmeringen door de regering en andere Oekraïense autoriteiten, zoals vertegenwoordigers van het openbaar ministerie, de politie en de veiligheidsdienst. Ook worden advocaten regelmatig fysiek bejegend of onder fiscale druk gezet door de overheid, vooral wanneer zij betrokken zijn bij (politek) gevoelige zaken.

Problematisch is dat er in Oekraïne momenteel geen landelijke, onafhankelijke

Op 20 april 2012 ging Timosjenko in hongerstaking, volgens haar advocaten als protest tegen de oneerlijke gebeurtenissen in het land en tegen de dingen die haar zijn aangedaan in de gevangenis. Ze zou zijn geslagen door bewakers. Timosjenko stopte woensdag 9 mei 2012 met haar hongerstaking, om voor behandeling van haar rugklachten naar een ziekenhuis in Charkov te gaan. Daar wordt ze door een Duitse arts behandeld. Timosjenko verzette zich lang tegen behandeling, omdat ze bang was te worden vergiftigd. Toen Oekraïne beloofde dat Duitse artsen de behandeling mochten uitvoeren, stemde ze er toch mee in.

advocatenorde bestaat die alle advocaten in het land vertegenwoordigt. Een goed werkende orde zou overheidsinmenging kunnen tegengaan. Ondanks de herhaalde beloftes van de overheid dat er “hervormingen zouden worden doorgevoerd om het gerechtelijk systeem in overeenstemming te brengen met Europese normen”, die een onafhankelijke en efficiënte advocatuur zouden inhouden, is er tot op heden vrijwel geen vooruitgang geboekt.

Gevolgen

De onderdrukking van advocaten heeft voor zowel advocaten als hun cliënten grote gevolgen. Advocaten zijn vaak niet in staat hun gedetineerde cliënten te bezoeken. Zij worden door gevangenisbewaarders of politiemensen tegengehouden waarbij fysiek geweld niet wordt geschuwd. In 2011 liep een advocate aanzienlijke lichamelijke verwondingen op toen politiemensen haar verhinderden een opgepakte cliënt bij te staan tijdens zijn eerste politieverhoor. Een tweede advocaat zag zijn praktijk instorten nadat de veiligheidsdienst zijn computer en alle lopende dossiers in beslag had genomen. Vorig jaar hebben twee advocaten Oekraïne zelfs nood-

gedwongen verlaten. Beiden werden ten onrechte als verdachte aangemerkt en veroordeeld voor witwaspraktijken die zij zelf aan het licht hadden gebracht in een zaak waarin zij als advocaat optraden. De zaak was gevoelig omdat er hoge functionarissen uit de politiek en de bankwereld waren betrokken. Eerst werd het kantoor van de advocaten door de autoriteiten gesloten en hun bankrekeningen opgeheven. Vervolgens werden ze vervolgd en belandden ze in de cel. Ook na het uitzitten van hun gevangenisstraf waanden zij zich in Oekraïne niet meer veilig.

Belemmerd

Advocaten worden ook op andere manieren in hun werk belemmerd. Zo krijgen zij geen kopie van het strafdossier. Zij mogen het dossier alleen inzien op het kantoor van het openbaar ministerie en uitsluitend op door de openbaar aanklager vastgestelde dagen en tijdstippen. Niet zelden krijgen advocaten daardoor veel te weinig tijd om zich het dossier goed eigen te maken. Hierdoor kunnen advocaten hun cliënten niet goed bijstaan.

Basic Principles

Zowel de intimidatie en belemmeringen jegens advocaten door de overheid, als het ontbreken van een onafhankelijke, zelfregulerende advocatenorde in Oekraïne zijn in strijd met de VN Basic Principles on the Role of Lawyers. Lawyers for Lawyers (L4L) zet zich al langere tijd in Oekraïne te wijzen op de verplichtingen die de Basic Principles meebrengen voor het land. In april diende L4L een zogenaamde ‘Submission’ in bij de VN Mensenrechtenraad. Deze raad zal in oktober de mensenrechtensituatie in Oekraïne onderzoeken en aanbevelingen doen.

Bezoek

L4L onderhoudt contact met onder andere de Oekraïense advocate Valentyna Telychenko. Samen met de advocaat Serhiy Vlasenko behartigt Telychenko de belangen van Timosjenko voor het Europese Hof van de Rechten van de Mens. Op uitnodiging van L4L zal Telychenko in juni, tijdens het EK voetbal, een bezoek aan Nederland brengen. L4L zal haar begeleiden bij ontmoetingen met onder andere Europarlementariërs en Tweede Kamerleden waarbij Telychenko aandacht zal vragen voor de situatie van advocaten in haar land.

Databank

Lawyers for Lawyers volgt de situatie van advocaten op de voet, organiseert geregeld schrijfacties en beraadt zich met andere mensenrechtenorganisaties over de verder te ontwikkelen aanpak. Op de website van L4L vindt u een databank met meer informatie en documentatie over de Basic Principles. Blijf op de hoogte en schrijf u in voor de Nieuwsflits via www.lawyersforlawyers.org. ■

Advertentie

mr. A.M.F. Dieren Master of Dispute Resolution

Slepende procedure
vlot trekken?

Kort geding
riskant?

Gedoe in uw
maatschapp?

WWW.DIEDERENMEDIATOR.NL
DIEDEREN@MEDIATOR-ADVOCAAT.NL
06.46246500